

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

Les funcions que cada Estat ha de desenvolupar en el seu àmbit de sobirania –proporcionar serveis, regular, controlar– s’organitzen a través d’unitats territorials estructurades i jerarquitzades amb molta cura. A cada nivell li corresponen competències diferents. La forma i la grandària d’aquestes unitats depenen del projecte polític i social de cada Estat, una prova d’això són les modificacions que es produeixen en l’estructura de l’Estat cada vegada que hi ha canvis polítics importants. [...] Uns altres factors que influeixen en el desenvolupament de les funcions de l’Estat són, d’una banda, la situació tècnica dels transports i les comunicacions i, d’altra banda, les característiques físiques del territori com, per exemple, el relleu.

La tendència a la centralització, pròpia de les societats industrials, es reflecteix en el funcionament de l’Estat, ja que es produeix una acumulació de funcions en el govern central. Però com que aquesta centralització sol produir efectes negatius, sovint es dona un corrent d’opinió favorable a la descentralització, especialment si hi ha reivindicacions de caràcter nacionalista.

Segons la forma en què el poder es distribueix pel territori, els Estats es classifiquen en federals, unitaris i de tipus mixt.

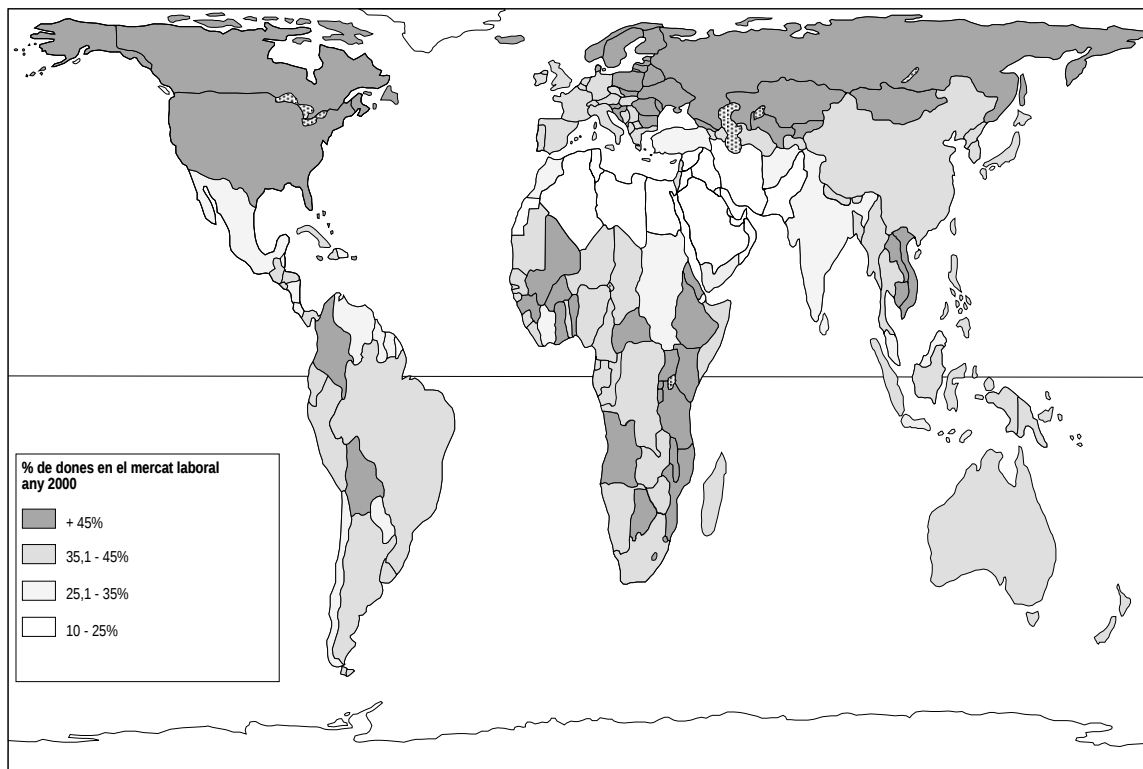
Font: reelaborat a partir de: *Geografía, Crítica*, 1988

1. Resumiu les idees principals del text. [1 punt]
2. Exposeu les principals característiques dels estats federals, unitaris i de tipus mixt. Citeu algun exemple de cada tipus. [1,5 punts]
3. Exposeu les principals característiques de les institucions bàsiques de l’organització territorial i administrativa de l’Estat espanyol –municipi, província i comunitat autònoma– i indiqueu-ne les principals competències. [2,5 punts]

EXERCICI 2 [5 punts]

Observeu el mapa següent i responeu a les qüestions.

OCUPACIÓ LABORAL DE LA DONA

Font: *The World's Women 2000*. United Nations Statistics Division

1. Descriviu la informació que proporciona aquest mapa. [1 punt]
2. Indiqueu si és possible deduir del mapa una relació directa entre àrees culturals i participació de la mà d'obra femenina en el mercat laboral i digueu quines són les causes d'aquesta relació. [1,5 punts]
3. Exposeu les semblances i les diferències que caracteritzen l'economia dels països desenvolupats i la dels països en vies de desenvolupament, així com la participació de la dona en els uns i en els altres. [2,5 punts]

OPCIÓ B

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

La revolució de les tecnologies de la informació i de la comunicació s'ha estès per tot el món a través d'Internet. [...] La nova economia es basa en la combinació sinèrgica* entre les noves tecnologies de la informació i de la comunicació, el desenvolupament de xarxes d'activitats comercials, i l'expansió mundial de mercats i talents. [...]

La creixent interdependència dels mercats financers constitueix el nucli del procés de globalització, juntament amb la sensibilitat d'aquests mercats davant les turbulències informatives de tota mena. Les decisions respecte a les principals inversions financeres s'adopten, i són rebutjades, en qüestió de segons, d'acord amb una combinació de models matemàtics, processament accelerat de dades, i percepcions. La desregulació, la liberalització, la globalització i les xarxes informàtiques han transformat els mercats financers i els han convertit en l'última instància per valorar empreses i països, i han col·locat les finances mundials fora, en bona part, del control dels governs i de la supervisió de les institucions financeres.

Font: CASTELLS, M., *Anuario Internacional*, CIDOB, 2001

*sinergia: acció combinada o suma de diversos elements per accomplir una funció o assolir una finalitat.

1. Identifiqueu les idees principals del text. [1 punt]
2. Expliqueu el paper de la informació en el funcionament econòmic mundial i indiqueu les innovacions tecnològiques més importants que hi ha hagut en l'àmbit de la informació els darrers anys. [1,5 punts]
3. Feu una breu exposició sobre el procés de globalització de l'economia seguint el següent esquema: definició del concepte, impacte que ha tingut en la producció industrial i en els intercanvis, paper dels governs i desigualtats mundials. [2,5 punts]

EXERCICI 2 [5 punts]

Observeu la taula següent i responeu a les qüestions.

TIPUS DE POBLAMENTS. CATALUNYA

	Municipis	%	Població 2000	%
Municipis urbans	94	9,93	4.971.368	79,39
Municipis intermedis	198	20,91	896.400	14,31
Municipis rurals	655	69,17	394.231	6,30

Font: Rectificació padronal 2000, www.idescat.es

1. Descriviu la informació que proporciona el quadre estadístic i definiu les tres tipologies de poblament que s'hi esmenten. [1 punt]
2. Descriviu les principals causes que han provocat que la majoria de la població catalana es concentri en nuclis urbans, i digueu on es localitzen aquests. [1,5 punts]
3. Enumereu les diferents zones de les ciutats europees i exposeu breument les seves característiques i funcions. [2,5 punts]

OPCIÓ A

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

LA PRODUCCIÓ I ELS INTERCANVIS EN L'ECONOMIA GLOBAL

L'existència d'un únic mercat mundial (el capitalista), amb el corresponent augment dels intercanvis comercials i dels fluxos degut a les estratègies de les grans empreses multinacionals, són els elements clau per a comprendre la mundialització o globalització de l'economia i la constitució d'un sistema mundial. Efectivament, el món funciona cada vegada més com un sistema interdependent que forma una xarxa de matèries primeres, productes, capitals, informació i, sobretot, d'homes i dones que es mouen, produeixen, venen, compren i consumeixen.

Les economies nacionals estan cada vegada més integrades en l'economia mundial i els estats han perdut una part del seu poder de decisió en benefici de les multinacionals. Ara bé, sota aquesta aparent uniformització s'amaga una nova desigualtat. Efectivament, si bé tots els països i regions del món són interdependents, és evident que no tenen el mateix pes específic en el funcionament del sistema mundial. Alguns juguen el paper de dominants, altres el de dominats i uns altres simplement estan exclosos del joc.

Actualment hi ha tres centres constituïts per tres àrees de poder: Amèrica del Nord (sota el lideratge dels EUA), els països d'Europa Occidental (liderats per Alemanya) i l'àrea del Japó, que tenen una posició hegemònica en relació amb la resta del món. Aquests tres centres tenen el monopoli de la riquesa i de la tecnologia i són els que dirigeixen les activitats i prenen les decisions.

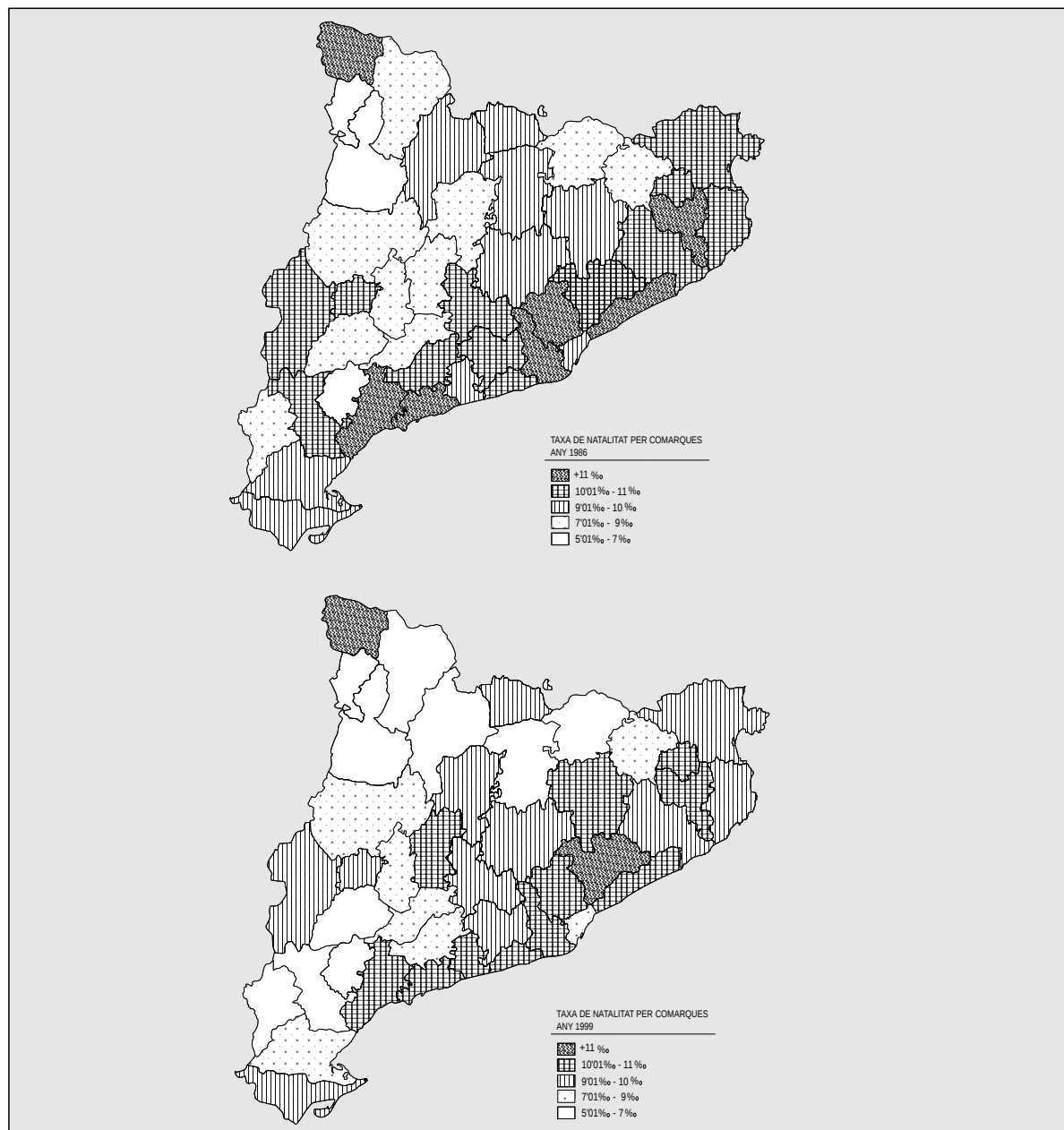
Finalment, per sota dels països esmentats anteriorment, hi ha les potències secundàries el paper de les quals va molt lligat al seu pes demogràfic (l'Índia i la Xina) o industrial (el Brasil). Més enllà s'estenen diversos cercles perifèrics on la població, la pobresa i la dependència creixen i que tenen un futur molt incert.

1. Identifiqueu les idees principals del text i definiu «globalització econòmica». [1 punt]
2. Descriviu com les desigualtats econòmiques es distribueixen en l'espai geogràfic a escala mundial i indiqueu com han influït les empreses multinacionals en el procés de globalització econòmica. [1,5 punts]
3. Exposeu les principals característiques de la producció i dels intercanvis en el context de l'economia globalitzada en l'actualitat. [2,5 punts]

EXERCICI 2 [5 punts]

Analitzeu el mapa següent i responeu a les qüestions.

MAPES COMARCALS DE LA NATALITAT DE CATALUNYA EL 1986 I EL 1999

Font: *Anuari estadístic de Catalunya 2001*. Institut d'Estadística de Catalunya

1. A partir de la informació que us proporcionen els mapes, exposeu quina és la tendència general de la taxa de natalitat catalana i indiqueu si entre el 1986 i el 1999 han canviat gaire les zones amb taxa de natalitat més elevada. Justifiqueu la resposta amb exemples concrets extrets dels dos mapes. [1 punt]
2. Indiqueu quines zones de Catalunya tenien una natalitat més baixa l'any 1999 i expliqueu-ne les causes. [1,5 punts]
3. Exposeu breument les característiques generals de la dinàmica i l'estructura de la població de Catalunya en el darrer decenni del segle xx. [2,5 punts]

OPCIÓ B

EXERCICI 1 [5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions.

El mar ha estat considerat des de sempre com quelcom il·limitat, com un pou sense fons capaç de rebre, sense perill, les deixalles de tota la humanitat. En certa manera ho ha estat fent sempre, però darrerament s'ha fet evident que la capacitat del mar és finita i que ja li comença a fer mal allò que li arriba des dels continents.

Des del punt de vista oceanogràfic, la mar Mediterrània ha estat considerada com un model dels oceans mundials. També ho és pel que fa a la degradació produïda per la humanitat, però en aquest cas a una escala molt superior: la població que habita a les costes de la Mediterrània és molt nombrosa i, a més, està en creixement. També ho està el trànsit de mercaderies de tota mena per les seves aigües i l'explotació directa a través de la pesca.

Al litoral català una de les activitats humanes que produeix una alteració del medi més important és el turisme: hotels, urbanitzacions, ports esportius, parcs aquàtics i altres serveis associats al lleure i l'oci han augmentat de forma extraordinària i constant en les darreres dècades. Gairebé sempre es tracta de serveis consumidors de recursos valuosos com el paisatge o les comunitats biològiques tant costaneres com aquàtiques.

Font: Reelaboració a partir de fonts diverses

1. Identifiqueu les idees principals del text. [1 punt]
2. Expliqueu quins són els principals factors que contribueixen a la degradació del Mediterrani i plantegeu possibles mesures que es podrien aplicar per garantir la sostenibilitat al litoral català. [1,5 punts]
3. Expliqueu breument el concepte de desenvolupament sostenible i les principals característiques de l'impacte ambiental produïdes en el medi físic per les activitats agràries i industrials. [2 punts]

EXERCICI 2 [5 punts]

Observeu la taula següent i responeu a les qüestions.

% POBLACIÓ URBANA PER CONTINENTS

Any	1975	2000	2030 (previsió)
Amèrica del Nord	74	77	84
Amèrica llatina i Carib	61	75	83
Europa	67	75	83
Oceania	72	70	74
Àfrica	25	38	55
Àsia	25	37	53

Font: ONU. World Population Prospects

1. Resumiu la informació que ens proporciona la taula estadística i ordeneu, de més alt a més baix, els continents segons l'increment d'urbanització entre el 1975 i el 2030. [1 punt]
2. Descriviu i compareu les principals causes del procés d'urbanització als països desenvolupats i als països en vies de desenvolupament. Citeu-ne alguns exemples. [1,5 punts]
3. A escala mundial s'ha establert una jerarquia urbana. Esmenteu els tipus i les característiques de cada un dels nivells o escales d'aquesta jerarquia. [2,5 punts]